

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.422/2016/4.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke
Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin előadó bíró
Dr. Farkas Attila bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

dr. Fazekas Péter ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

... jogtanácsos

A per tárgya:

Kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.049/2015/10.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.G.301.421/2014/5.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 564.900 (Ötszázhatvannégyezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] ... Város Önkormányzata mint építtető és a ... Zrt. mint generálkivitelező között 2010. október 19-én vállalkozási szerződés jött létre, mellyel a vállalkozó az ... óvoda megépítését vállalta 371.822.870 forint átalányár ellenében. A generálkivitelező a szerződés mellékletét képező ütemezésnek megfelelően volt jogosult részszámlák, illetve végszámla benyújtására.
- [2] A szerződésben az ügyletkötő felek tudomásul vették, hogy a megrendelő az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló

191/2009. (IX.15.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szerint jár el, a fedezetkezelővel (alperessel) írásban fedezetkezelői szerződést köt.

- [3] A vállalkozási szerződés alapján ... Város Önkormányzata mint építtető és az alperes mint fedezetkezelő 2010. november 30-án fedezetkezelői szerződést kötöttek, mely 2011. október 5-én módosításra került. E szerint a kivitelezés várható kezdő időpontja 2010. december 1-je, várható befejezésének időpontja pedig 2011. november 30. A fedezetkezelői szerződés II. (4) pontja szerint az építtetői fedezetkezelő - az alvállalkozói nyilvántartás adatai alapján - a fővállalkozó kivitelező esedékes számlája kiegyenlítéséből köteles visszatartani a szerződés teljesítésében résztvevő alvállalkozó által teljesítésigazolás alapján számlázott, de részére határidőre ki nem egyenlített követelésnek megfelelő összeget, valamint 30 napra köteles felfüggeszteni a szerződés teljesítésében részt vevő alvállalkozó által megjelölt ellenérték, de legfeljebb a részére járó adott teljesítési szakasz szerződésben rögzített ellenértéke és a teljesítésigazolásban jóváhagyott összeg közötti különbözetnek megfelelő összeg kifizetését. A II. (5) pont alapján az építtetői feladatkezelő a II. (4) pont szerinti visszatartott összeget legfeljebb 2 munkanapon belül kifizeti a teljesítésigazolással elismert, de határidőre ki nem egyenlített követelés jogosultjának. Az építtető volt köteles gondoskodni arról, hogy az építőipari kivitelezési tevékenység szerződés szerinti ellenértéke a fedezetkezelő rendelkezésére álljon. A szerződés VI. (1) pontja tartalmazza, hogy az építtetői fedezetkezelő a feladatkörében okozott kár megtérítéséért a Ptk. szerint felel.
- [4] A fedezetkezelői szerződés III. (5) pontja rögzítette a kivitelezési szakaszokat, miszerint a 9. szakasz kivitelezésének kezdete 2011. augusztus 1., nettó ellenértéke 79.203.348 forint + áfa, a 10. szakasz kezdési időpontja pedig 2011. szeptember 15., a kivitelezés ellenértéke 18.591.143 forint + áfa.
- [5] A fővállalkozási szerződés alapján a Megrendelő átadta a ... Zrt. mint vállalkozó részére a feladatkezelő által meghatározott, az elektronikus alvállalkozói nyilvántartás használatát biztosító kódot és jelszót.
- [6] A vállalkozási szerződés alapján ... Város Önkormányzata a 9. részszámla vonatkozásában teljesítésigazolást 2011. szeptember 15-én állított ki, amely szerint a műszaki tartalom megvalósulására tekintettel a ... Zrt. 79.203.348 forint vállalkozói díj kiszámlázására jogosult.
- [7] Az alperes a 9. kivitelezési szakasz nettó 79.203.348 forint összegű ellenértékéből 2011. október 12-én 56.569.423 forintot a ... Zrt-nek, míg 2011. november 23-án 22.633.925 forintot - a ... Kft. részére járó vállalkozói díj címén faktorálási szerződés alapján - a ... Zrt-nek fizetett meg.
- [8] A ... Zrt. mint megrendelő a felperessel mint vállalkozóval 2011. augusztus 8-án (al)vállalkozási szerződést kötött a ...

konyhatechnológiai munkáinak 4.966.511 forint + áfa összegű átalányár ellenében történő kivitelezésére. A szerződésben rögzítették, hogy a beruházás megvalósítása építtetői fedezetkezelő közreműködésével történik.

- [9] Az alvállalkozási szerződés alapján a ... Zrt. 2011. szeptember 19-én az elkészült munkát a felperestől átvette. Kiállította a teljesítésigazolást, mely szerint a felperes vállalkozói díja 6.208.139 forint, amelyből levonásra kerül 496.651 forint garanciális visszatartásként, valamint 62.081 forint a megrendelői szolgáltatások díjaként. Így a felperes részére utalandó összeg 5.649.406 forint.
- [10] A felperes 2011. október 18-án - 2011. november 19-i fizetési határidővel - számlát bocsátott ki a ... Zrt. felé, mely szerint a részére fizetendő összeg 6.208.139 forint, a visszatartás (nettó 10 %) 496.651 forint, fizetendő 5.711.488 forint. A ... Zrt. a felperesi számla ellenértékét nem fizette meg.
- [11] A felperes 2011. október 27-én a ... Zrt.-től kapott kóddal a fedezetkezelő alvállalkozói nyilvántartásába bejelentkezett, abban regisztrálásra került a 6.208.139 forint összegű alvállalkozói díjkövetelése. Az alperes a felperes részére kifizetést nem teljesített.
- [12] A felperes az időközben felszámolás alá került ... Zrt.-vel szemben indult felszámolási eljárásban összesen 13.753.368 forint összegben jelentett be hitelezői igényt, amelyből a perbeli számlája alapján fennálló követelése 6.146.058 forint. A felperes hitelezői igényét a kirendelt felszámoló nyilvántartásba vette és 2015. július 28-án nyilatkozott, hogy az felszámolási eljárásban meg nem térülő kintlévőség.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [13] A felperes kereseti kérelmében 6.140.058 forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 339. §-ának (1) bekezdése, valamint a Korm. rendelet 17. §-ának (14) bekezdésére alapítottan. Előadta, hogy követelése a beruházás 10. szakasz megnevezésű kivitelezési ütemében vált esedékessé, mely szakaszra eső vállalkozói díjösszeg a feladatkezelő rendelkezésére állt. Kifejtette, hogy a felperes valamennyi jogszabályi előírásnak eleget tett, azonban a számlája ellenértéke a fővállalkozó 10. szakaszban esedékes vállalkozói díjából visszatartásra nem került, azt az alperes a részére nem fizette meg.
- [14] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy mint fedezetkezelőnek csak az adott részteljesítés záró dátumáig, az alvállalkozói nyilvántartásba bejelentkezett követelések vonatkozásában állt fenn visszatartási, illetve kifizetési kötelezettsége. A 9. szakasz záródátumáig a felperes az alvállalkozói nyilvántartásban nem szerepelt, igénye csak 2011. november 4-én jelent meg a nyilvántartásban. A 10.

építési szakaszban viszont a számláján már csak az ezen építési szakasz műszaki tartalmára megkötött, alvállalkozói nyilvántartásba vett alvállalkozókat, illetve a fővállalkozót megillető követelések fedezete állt rendelkezésre.

Az első- és másodfokú ítélet

- [15] Az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban hozott ítéletével az alperest a felperes részére 6.140.058 forint és kamata, valamint 1.008.227 forint perköltség megfizetésére kötelezte.
- [16] A másodfokú bíróság kijavított ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperes által a felperesnek fizetendő összeget 5.649.407 forintra, az elsőfokú perköltség összegét pedig 886.283 forintra leszállította.
- [17] A jogerős ítélet értelmében a Korm. rendelet perbeli kifizetés idején hatályos rendelkezései nem tartalmaztak olyan megszorítást, mely szerint az alvállalkozók részére kizárólag az alvállalkozói nyilvántartásban az adott szakaszhoz rögzített fedezetből teljesíthetők kifizetések. A bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy az alperes a 10. szakasz vonatkozásában kezelt pénzösszeget nem fordította a felperes alvállalkozói nyilvántartásban regisztrált követelésének kielégítésére, hanem azt a ... Zrt. részére fizette ki. A 10. szakasz vonatkozásában kezelt összeg fedezte volna a felperes ... Zrt.-vel szemben fennálló követelését, és miután ez az összeg kifizetésre nem került, megtérülés a ... Zrt. elleni felszámolási eljárásból sem várható, így az alperest kártérítési felelősség terheli a felperest abból eredően ért kárért, hogy a vállalkozói díját a ... Zrt. nem fizette meg. A másodfokú bíróság - rámutatva az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 233. §-ára - a fedezetkezelői szerződést harmadik személy javára szóló szerződésnek minősítette. Megállapította, hogy az alperes nem a fedezetkezelői szerződés megsértésére tekintettel, szerződésszegés címén köteles a felperes felé helytállni, mert e szerződés az alperes és az építtető között hozott létre jogviszonyt, hanem a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján.
- [18] A másodfokú bíróság jogi álláspontja csupán annyiban tért el az elsőfokú bíróságétól, hogy a felperest a kiállított teljesítésigazolás szerint megillető vállalkozói díjból nem csupán a megrendelői szolgáltatás ellenértéke (62.081 forint), hanem a nettó vállalkozói díj 10 %-ának megfelelő garanciális visszatartás összege (496.651 forint) is levonásba helyezendő, így az alperes csak 5.649.407 forintot köteles a felperes részére megfizetni.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [19] A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy

a másodfokú bíróság a Korm. rendelet 17. § (6) és (9) bekezdése szerinti fedezetkezelői szerződést a Ptk. 233. §-át megsértve minősítette harmadik személy javára szóló szerződésnek, és jogsértő az a megállapítás is, hogy a Korm. rendelet 19. § (1) bekezdése lehetővé tette a szakaszlezárást követően a lezárt építési szakaszra vonatkozó fedezetkezelői kifizetést. Érvelése értelmében ezért a jogerős ítélet Alaptörvény ellenes is.

[20] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[21] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[22] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

[23] A Korm. rendelet 17. § (6) bekezdése az építtető írásbeli fedezetkezelői szerződés kötésére szóló kötelezettségét, míg (9) bekezdése a (4) bekezdés a) pont szerinti esetekben a fedezetkezelői szerződés tartalmi követelményeit határozza meg. A jogalkotó közbeszerzésekhez kapcsolódóan abból a célból hozta létre ezt a Ptk.-ban nem nevesített szerződésfajtát, hogy az építőipari kivitelezési tevékenység fedezete célhoz kötötten kerüljön felhasználásra. E következtetés mind az Alaptörvény, mind pedig a Korm. rendelet fentebb idézett rendelkezései teleologikus értelmezéséből levezethető. A célhoz kötött felhasználás nem csupán az építtető és a fővállalkozó kivitelező közötti jogviszonyban, hanem a fővállalkozó nyilvántartásba bejelentett alvállalkozói tekintetében is érvényesül. Nem jogszabálysértő a másodfokú bíróság azon következtetése, hogy az alvállalkozókra vonatkozó szerződési kikötések harmadik személy javára szóló szerződési rendelkezés, maga a jogintézmény azonban nyilvánvalóan nem a Ptk.-ban szabályozott, hanem a Korm. rendelet sajátos fedezetkezelői szerződésre irányadó szabályai szerint minősül.

[24] A Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés jelenleg hatályos szövege úgy szabályozza a fedezetkezelői szerződés alvállalkozókra vonatkozó előírásait, hogy az elektronikus alvállalkozói nyilvántartásban rögzített alvállalkozók számára a kivitelezés adott szakaszához rögzített alvállalkozó kivitelezők javára az adott szakasz vonatkozásában rendelkezésre álló fedezet jelenti az alapját az alvállalkozói teljesítések elkülönítésének, illetve visszatartásának. E rendelkezéseket azonban a 182/2010. (V.14.) Korm. rendelet 5. § (17) bekezdése állapította meg, majd a 322/2012. (VI.16.) Korm. rendelet 92. § ka) pontja módosította. A perbeli jogviszony keletkezésének időpontjában a Korm. rendelet 19. § (1) bekezdése azonban a visszatartási jogot nem az adott szakasz vonatkozásában rendelkezésre álló fedezet terhére tartalmazta, az ügyletkötéskor és az alvállalkozói díj esedékessé válásakor irányadó jogszabályi rendelkezések kifejezetten az alvállalkozó

kivitelező védelmét szolgáló általános visszatartási jogként írták körül az elektronikus alvállalkozói nyilvántartásban rögzített alvállalkozók díjának építtetői fedezetkezelő közreműködésével történő rendezését.

- [25] Téves tehát az alperes felülvizsgálati kérelmének az a hivatkozása, hogy a fedezetkezelés rendszere a szakaszlezárást követően a korabeli hatályos rendelkezések szerint sem tette lehetővé a lezárt építési szakaszra vonatkozó kifizetést. A jogszabály későbbi módosításának lehetett indoka, hogy csak az egyes szakaszokban világosan elkülönülő munkák egyértelmű fedezete teremtsen elszámolási alapot a kivitelező vállalkozó és alvállalkozók számára, ugyanakkor ilyen szűkítő előírást a felek közötti elszámolás idején irányadó jogszabályi rendelkezés nem tartalmazott. Megjegyzendő, hogy az alperes e felülvizsgálati hivatkozásának nem felelt meg saját korabeli tényleges gyakorlata - például a felperes nyilvántartása, és más alvállalkozó (... Kft.) részére történt kifizetés tekintetében - sem.
- [26] Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy a Korm. rendelet megszorító rendelkezéseinek hiányában a felperes mint bejelentkezett és követeléssel nyilvántartott alvállalkozó részére történő kifizetésnek nem volt akadálya, mert az őt a 9. szakaszhoz tartozó szerződés teljesítése folytán megillető vállalkozói díj 10. szakaszban történt bejelentése időpontjában a 10. szakaszban rendelkezésre bocsátott pénzüsszezből kiegyenlíthető lett volna a követelése.
- [27] A Korm. rendelet megalkotása alapjaként figyelembe vehető célkitűzéssel az áll összhangban, hogy a beruházáson munkát végző alvállalkozók a tényleges munkavégzésükhöz igazodó vállalkozói díjhoz hozzájussanak. Az alperes nem a felperes alvállalkozói nyilvántartásban regisztrált követelésének kielégítésére fordította a fedezetet, hanem azt a ... Zrt. részére kifizette - aki viszont igazolhatóan az alvállalkozója részére nem teljesített - és a díj felperes számára más módon sem térült meg, ezzel pedig a felperes károsodott, így az alperes fedezetkezelői szerződésből fakadó kötelezettségei nem megfelelő teljesítése miatti kártérítő felelősségének megállapítása - a per elbírálásakor hatályos rendelkezésekre figyelemmel - nem jogszabálysértő.
- [28] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [29] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az alperessel szemben perköltségigényt nem érvényesített, ezért a Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdésére is figyelemmel az e körben való döntéshozatalt mellőzte. Az alperest az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető személyes illetékmentességre tekintettel az Itv. 74. § (3) bekezdésére is tekintettel a 6/1986.

(VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint a Kúria megállapította, hogy a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

[30] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. június 16.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin
s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró